

Salvatore Ellul Bonici u x-Xbieki tat-Tunnara 6 ta' Ottubru 1908

Jimmy Muscat

Petizzjoni miktuba bl-Ingliż u mibgħuta minn Salvatore Ellul Bonici minn indirizz fi Strada Chiesa Vecchia, San Pawl il-Baħar, lis-Segretarju Prinċipali tal-Gvern dwar avviz maħruġ mid-Dipartiment tad-Dwana bid-data tal-5 ta' Ottubru 1908, għall-offerti għal liċenzji biex jintefgħu x-Xbieki tat-Tonn f'diversi lokalitajiet madwar il-kosta ta' Malta, fosthom San Pawl il-Baħar, il-Bajja tal-Mellieħa, iċ-Ċirkewwa, il-Ġnejna u d-Delli.

Dawn l-offerti kellhom jaslu fl-Uffiċju tad-Dwana fil-Belt Valletta sal-11 ta' filgħodu tal-Ħamis, 5 ta' Novembru 1908. L-Avviz tad-Dwana kien fih 4 kundizzjonijiet: Il-liċenzja kienet tingħata għal 3 snin li jibdwu mill-1 ta' April 1909, dejjem skont ir-Regolamenti ppubblikati mill-Gvern fin-Notifiki numru 13 tal-14 ta' Jannar 1896 u numru

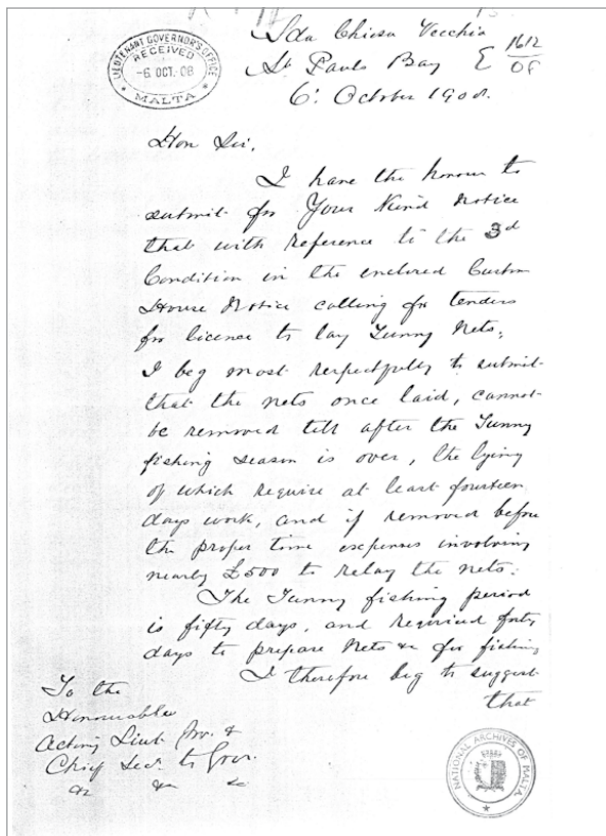
200 tal-25 ta' Awwissu 1904. Hadd ma seta' jifta' offerta għal aktar minn 2 siti, inkella jiġi skwalifikat. It-tielet kundizzjoni kienet tgħid li l-liċenzji kienu jingħataw bil-kundizzjoni li s-sidien tax-xbieki riedu javżaw minn tal-inqas 10 ijiem qabel ma' jiftgħu x-xbieki tagħhom fil-baħar f'kull staġun u li riedu jneħħuhom, bla ma jingħataw kumpens, ikun xhin ikun, jekk jiġu mitluba jagħmlu dan minhabba operazzjonijiet Navali jew Militari f'dawk l-istess inħawi. Il-Gvern kien qiegħed iżomm id-dritt li jaċċetta jew jirrifjuta kwalunkwe offerta mitfugħa.

Is-Sur Ellul Bonnici kien qiegħed jikteb dwar it-tielet kundizzjoni msemmija hawn fuq u zied jgħid li ladarba x-xbieki tat-tonn jintefgħu l-baħar ma setgħux jerggħu jittellgħu qabel ma jispicċa l-istaġun tat-tonn. Qal ukoll li t-tqegħid tax-xbieki kien jieħu madwar ġimagħtejn u jekk jingħabru qabel il-ħin kien jinvolvi spiża ta' madwar 500 Lira biex jerggħu jintramaw.

Kompla jgħid li l-istaġun tas-sajd għat-tonn kien ta' madwar 50 ġurnata u huma riedu 40 ġurnata biex jippreparaw ix-xbieki għas-sajd. Spicċa billi ssuġġerixxa li għandhom jingħataw 4 sigħat ċans jew notice qabel xi operazzjoni Navali jew Militari f'dawk iż-żoni mikrija, biex hekk il-kuntrattur ikollu ċans ineħħi d-dgħajjes tas-sajd, in-nies jew baħrin u apparat minn hemmhekk. Fl-aħħar fakkar ukoll li s-sena ta' qabel hu kien applika għas-sit tas-sajd bejn il-Ponta tal-Waħx u iċ-Ċirkewwa.

Din it-talba waslet fl-Uffiċju tas-C of C, jew il-Kollettur tad-Dwana, u dan wiegħeb li jista' jkun li l-ispicċa biex tneħħi x-xbieki tkun daqshekk għolja, iżda din il-kundizzjoni giet imposta minhabba l-problemi li kienu nqalgħu s-sena ta' qabel meta saru manuvri Navali u Militari fil-Bajja tal-Mellieħa fejn kien hemm ix-xbieki tat-Tunnara.

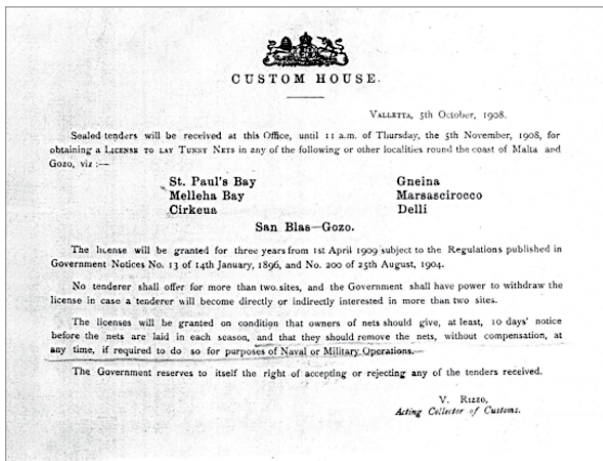
Dwar l-avviz li għandu jingħata qabel, il-Kollettur iddikjara li dejjem jingħata ċans u ħin adekwat mill-Awtoritajiet Navali u Militari meta jkun se jsiru operazzjonijiet minnhom. Spicċa billi

IL-MELLIEĦA

1908. Minn minuta oħra jidher ukoll li Salvatore kien l-uniku wiehed li oġġezzjona għal dik il-kundizzjoni ġdida dwar il-ġbir tax-xbieki.

Hawn għandna aktar informazzjoni dwar id-diversi lokalitajiet fejn kienu jintramaw ix-xbieki għas-sajd tat-tonn madwar il-Mellieħa, kif ukoll dwar il-problemi li kienu jinqalgħu *vis-a-vis* l-awtoritajiet Ingliżi li dejjem żammew il-Bajja tal-Mellieħa bħala post sagrosant għalihom biex ikunu jistgħu jagħmlu t-taħriġ Militari u Navali tagħhom. Dan minħabba x-xeħta topografika favorevoli tal-bajja. Interessanti wkoll li jissema li l-istagun tat-tonn kien idum madwar xahar u nofs, meta t-tonn kien ipassi. Fil-Bajja tal-Mellieħa t-tonn kien jiġi min-naħa tal-Imġiebaħ għal taħt il-Griebeġ u mbagħad jaqsam il-bajja għan-naħa l-oħra fejn hemm Irdum il-Ħmar fejn kien jibqa' ħiereġ 'il barra lejn l-Irdum ta' taħt il-Madonna tal-Kuncizzjoni. Hemmhekk kien isib ix-xbieki tat-Tunnara jistennewh.

nforma lis-Sur Ellul Bonnici li seta' jitfa' offerta għal dak il-lok li xtaq hu, jiġifieri mill-Ponta tal-Waħx saċ-Cirkewwa.

Din it-tweġiba ngħatat fis-7 ta' Ottubru 1908 u ntbagħtet lil Salvatore l-ghada, it-8 ta' Ottubru

A. VELLA BORG & SONS LTD (Tal-Blu)

CIVIL ENGINEERING CONTRACTORS, SUPPLIERS OF SAND, SPALLS AND TORBA WITH READY MIX TRANSPORT; ALL KINDS OF CONCRETE BLOCKS AND EXCAVATION WORKS.

A. VELLA BORG & SONS LTD
QUARRY: MANIKATA ROAD, L/O MELLIEĦA
OFFICE: 42, COUNTRY VIEW, TRIQ IT-TGHAM, MELLIEĦA. MLH1474

TELEPHONE: (QUARRY) 2152 1214 / (OFFICE) 2152 1213
MOBILE: 9987 7860 / 9946 0507
Email: avbsons@maltanet.net